

Milan Vincetič

Marcello Potocco: *Popravki pesniške zbirke.*

Ljubljana: Literarno-umetniško društvo Literatura (zbirka Prišleki), 2007.

Že sam naslov zadnje pesniške zbirke Marcella Potocca *Popravki pesniške zbirke* – mimogrede, bila je letošnja nominiranka za Veronikino nagrado – priča, kot pravi Ana Tia Tratnik na zavihku knjige, da so *Popravki* v bistvu “nadaljevanje *Pripovedi (o ovcah, ljudeh in drugih živalih, 2005)*, le da je menjava med fikcijo in življenjem še bolj podrti (in da) je lirski govorec tekst-človek”.

Pesnik v pesmi z naslovom *Popravki pesniške zbirke* odkrito spregovori o svojem pesniškem vodilu: “Zdaj, ko so mi besede že v nadlego, se mi zdi, da imajo / ljudje prav, ko govorijo, da živim v čudnem svetu. In / ni čudno, da se strinjam; vem za pomanjkanje krhkega / razuma. Vem za material, ki hoče ostati globoko / v noč. /.../ Zato se včasih / izogibam pogovorom z ljudmi, ker kaj naj govorim, / ko iz govorjenja izletava samo še goli glas? // Zato / raje pišem, zato se raje trudim z ekranom in s papirjem, / toda dan včasih postane prekratek, dan včasih nenadoma / postane prerezek.”

Drža prvoosebnega lirskega subjekta, torej pesnika, je predvsem voajerska; pesnik namreč natančno, večinoma v širokih, po prozi dišečih verzih, niza – seveda bolj ali manj v skladu s svojim notranjim intuitivnim tokom – (tudi bizarne) drobce iz vsakdanjika in jih sestavi v katalog podob, ki je še najbolj podoben “platnu njegove nestalnosti”. Pesnik namreč svobodno, po samo njemu znani (notranji) logiki, preskakuje s podobe na podobo; te po navadi jemlje iz potovanja vase ali po deželah (Makedoniji, Italiji), ki puščajo v njegovi liriki obrise mest in pokrajin, ki jih je obhodil, pomešanih z mistiko ter navdušenjem tako prebivalcev kot potovalcev. V eni najboljših pesmi v tej zbirki z naslovom *Mare, Gregor, Tjaša in vsi, ki me iščete ...* pa je zapisal verze, v katerih se v “pismu” razkriva kot vnet raziskovalec in opazovalec sebe, češ “da me še zmeraj / dobite na mojem naslovu, v istem stanovanju, še zmeraj nisem /

opustil svojega posla, da premetavam črke, tako kot nekateri / premetavate sebe”. Največkrat ga torej dobimo na njegovem stalnem mestnem naslovu – Potocco namreč piše značilno “urbano” poezijo –, torej v stanovanju, v katerem še “naprej posluša glasbo, kakor včasih, samo da zdaj izdeluje piratske kopije najljubših skladb”, ki jih “nazadnje spusti čez poslednje piljenje frekvenc – enako počne (tudi) z življenjem, približno enako uspešno”.

V svojem stanovanju tako “reže tudi paradiznik za prilogo, ko je pekla jajčevce”, sesa s sesalnikom in “pod radiatorjem udomačuje njegov veter”, s terase opazuje svoje sosedo ter njihove minorne življenjske zgodbe, vmes pa venomer pogleduje na cesto, ki da je “tekla kot film, // polna krvi in polna zastale vode”, zato je bila videti kot “kolot nevtrjenih pogledov in potem potemnel asfaltni prehod”. Tu in tam pa se iz svoje delavnice intimne s svojo ženo napoti izza “grčastih izrastkov mesta” na snežne dobrave, med kataloge snežnih mož, ki vzbujajo v njem tako nostalgijo kot trpkost pravljico vsakdanjosti; ob tem se na videz poistoveti z mimoidočimi, hkrati pa ostaja neenak z enakimi, torej za odtenek drugačen v “tej neznani praznini, / kjer nisem vajen biti”.

Marcella Potocca ne polnita ne praznina niti tišina, ki naj bi bila večno mokrišče bolečine, iz katere črpa tradicionalna, na romantiki sloneča lirika, ne, Marcella fascinirajo vrveči drobci mesta, po katerem pohaja kot buden opazovalec, voznik, posedovalec in največkrat skrivnosten razmišljevalec o temeljnih bivanjskih vprašanjih, ki da so še najbolj podobna “tkanju Penelopinega prta” (*Éclairs sur l’ Au-Delà*), torej mučnemu prepredanju “menjalnih razmerij”. V pesmi *Odkar sem namreč o večnih (samo)vpraševanjih o človekovi enkratnosti in neponovljivosti* pomenljivo zapiše: “Kot da drug / drugega prepisujemo, samo oblika / je malo drugačna. Čas ne isti, le na videz / enak. In mi: ne isti, goli smo in nerodni – v strahu, da se nam ne bi / zareklo, kar smo že prej izrekli. // Čeprav se izpovemo s kraji. Čeprav pod oblaki in sredi prahu. Čeprav ne vem, od / kdaj sem ta, ki hoče vse: nekakšen privid, / nekakšen prisluh. Čeprav sploh nisem / na kraju, da bi mogel udobno govoriti, a // je vseeno udobno, odkar sem prišel (in) sem.” V globokem bistvu torej gre za diskurz o sprijaznjenju s svetom in sabo “z malo večjo spremembo perspektive” ali konec koncev z minevanjem in končnostjo, v katerem “ugašam navsezadnje jaz, ne tole zunaj”.

Marcello Potocco je seveda tudi subtilen ljubezenski pesnik. Seveda ne gre za tradicionalni, celo trubadurski poklon ljubljene ženski, temveč za ljubko dotikanje med njima ob drobnarijah vsakdanjika, na potovanjih po Italiji ali Makedoniji in navsezadnje doma, kjer “v izviru umivalnika se nama / zdaljšuje dolga tanka raza truda”. Njunjo razmerje diha v

“krhkih koščkih, ki ostajajo v nevidni, neskončni napetosti”, v kateri da je on “ječar tvoje volje in tvoj jaz edini pravi ječar”. Seveda ne gre le za ujetost med žensko in moškim, ne, gre za primikanje drugega k drugemu; sta “med bregovoma časa v zemljo zapičeni trski”. Zdi se, da sta večno razpeta med dražljivim “njunim prvim tedaj” in “zadnjim sedaj” v času “krize, času imaginarnega”, kot je naslovil prvi cikel, v času, v katerem so ločnice med “resnicami” in danostmi še kako zabrisane. To prebiramo tudi v njegovem drugem, najbolj “tekočem” razdelku z naslovom Makedonske; tekočem zato, ker je še najmanj preobložen z avtorjevimi zastranki, ker smo kratko malo priča potovanju med “ljudmi, ki so (sicer) sredi polne vere naenkrat ostali brez verovanja”, a so bile njihove izpovedi podobne “njihovemu grozdju, ki je bil za njiju (potovalca, op. p.) sladki sok”. Cikel Makedonske so v bistvu dnevniški zapisi s potovanja ali bolje rečeno, urejanje vtisov po vrnitvi domov, tja, kjer pesnika čakajo “svetlobe”, “komarji” in ne nazadnje “popravki pesniške zbirke”, ki jih je predstavil v zadnji pesmi kot stilizirane variacije, s katerimi je najbrž želel pokazati, da ni “vseeno, kje napiše tisto drugo pesem”. In seveda, kako.

Pesniška zbirka Marcella Potocca Popravki pesniške zbirke zahteva predvsem potrpežljivega bralca, saj se je treba (kot sem se tudi sam) prebiti skozi gosto plazmo podob, pravzaprav refleksij, ki jih pesnik naniza v enem samem dihu. Te pesmi bi se tudi morale tako brati, prozni ritem ter komaj rastoča napetost do končnega obrata pa zahtevata precej globok vdih. S širokimi, prozaiziranimi verzi, ki so tako značilni za sodobno urbano poezijo – kot da bi že na zunaj želeli pokazati na neminljivo širo vrvenje mesta – pa so liriki ukradli hitrejši ritem ter predvsem čistost izpovedi; ob branju se namreč bralec nehote izgubi, podobe se pomešajo, izpodrivajo druga drugo, edino, kar ostane, je težko, pritiskajoče ozračje. Prav zaradi zadnjega se bojim, da bo imela Marcellova pesniška zbirka manj bralcev, kot je morda pričakoval. Bralec se preprosto utruji, kot se je – tako je vsaj videti proti koncu pesniške zbirke – tudi pesnik sam. Zbirka, ki bo – vsaj po mojem – ostala v sredobežju sodobne slovenske lirike.